

**PIANO
DAY(S)**

VR 24.03.23 - CONCERTZAAL

IL GARDELLINO

JAN DE WINNE (FLUIT)

OLGA PASHCHENKO (PIANOFORTE)

Mozart pianoconcerti

CULTUURCENTRUM HASSELT, Kunstlaan 5, B-3500 Hasselt

CCHA.BE

VR 24.03.23 - CONCERTZAAL

IL GARDELLINO

JAN DE WINNE (FLUIT)

OLGA PASHCHENKO (PIANOFORTE)

Mozart pianoconcerti

WOLFGANG AMADEUS MOZART (1756-1791)
pianoconcerti

Jan De Winne — fluit

Olga Pashchenko — pianoforte

samenstelling programmaboek: Riet Jaeken

PROGRAMMA

Wolfgang Amadeus Mozart

Concerto voor pianoforte nr. 6 in si bemol klein, KV 238

Allegro aperto

Andante un poco adagio

Rondeau: Allegro

Fluitconcerto nr. 1 in sol groot, KV 313

Allegro maestoso

Adagio non troppo

Tempo di Menuetto

Concerto voor pianoforte nr. 8 in do groot, KV 246

Allegro aperto

Andante

Rondeau: Tempo di Menuetto

(er is geen pauze)

Wolfgang Amadeus Mozart (1756 – 1791)

Het *Pianoconcert nr. 6 in Bes-groot, KV 238*, werd in januari 1776 gecomponeerd door Wolfgang Amadeus Mozart. Zijn *Concerto No. 7 (KV 242) voor drie piano's en zijn Concerto No. 8 (K. 246) in C-groot* zouden binnen drie maanden volgen. Men kan de drie werken tot de galante stijl rekenen.

Het concert is geschreven voor twee fluiten, twee hobo's, twee hoorns, piano solo en strijkers. Het heeft een lichte structuur en dateert uit het begin van Mozarts carrière. De Amerikaanse Library of Congress bezit de autografe partituur. Mozart was van plan de partituur te publiceren nadat hij het gecomponeerd had, maar het verscheen pas na zijn dood, in 1793.

Het eerste deel, in sonatevorm, heeft de aanduiding *Allegro aperto*. "Aperto" betekent letterlijk "open", een attribuut dat vaak gebruikt wordt in Mozarts vroege concerten, en hoewel de exacte betekenis die Mozart bedoelde onbekend is, straalt het "glans en vrolijkheid" uit. De ontwikkeling biedt een episode van kleine arpeggio's en gebroken octaven in de piano, gecontrasteerd door "*klagende intervallen*" van de hobo. Het is in de ontwikkeling, en alleen daar, dat het deel "*ons een glimp van de ware Mozart geeft*", want de recapitulatie herhaalt het "*welopgevoede, aristocratische goede humeur*" van de opening van het deel. Mozart voorzag een korte cadens.

In het tweede deel, *Andante un poco adagio*, vervangen twee fluiten de hobo's van het eerste deel. De muziek is eenvoudig en zachtvaardig. Opvallend is het gebruik van een triolenbegeleiding, gedempte strijkers, en een pizzicato bas. Verder is er een prachtig effect van clair-obscur door het wisselen tussen majeur en mineur toonsoorten, een techniek die hij in veel van zijn latere werken toepaste (dixit Angela Hewitt).

In het laatste *Rondeau* keren de hobo's terug in plaats van de fluiten, maar de hoorns krijgen een prominente plaats. De hoorns dragen absoluut bij aan het dansante karakter van dit deel. Een bepaalde

sectie is een echt zeer virtuoos, die zeer behendig vingerwerk in barokstijl vereist. Mozart schreef nog een korte cadens, met rusten die nog waar de solist zijn gangen mag gaan.

Ooit liet Mozart weten dat hij de fluit als instrument maar minnetjes vond. Maar toen men de twintigjarige componist een flink geldbedrag bood om een fluitconcert te schrijven, hapte hij toe. Het was de Hollandse dokter Ferdinand De Jean (werkzaam bij de Verenigde Oost-Indische Compagnie), zelf een voortreffelijk amateur fluitspeler, die Mozart de opdracht gaf om een aantal werken voor zijn instrument te componeren. Het werden twee fluitconcerten en een aantal fluitkwartetten (fluit – viool – altviool – cello). Behalve genoemde composities schreef hij ook nog het fameuze *Concerto voor fluit en harp KV 299*.

Mozart componeerde twee fluitconcerten. *Fluitconcert 1 in G, KV 313* en *Fluitconcert 2 in D, KV 314*. Beide concerten werden in 1778 geschreven. In het zelfde jaar ontstond *KV 315, Andante in C voor fluit en orkest*. Algemeen wordt aangenomen dat dit *andante* eigenlijk bestemd was voor het langzame deel voor het *Fluitconcert 1*, daar zowel Mozart als De Jean ontevreden waren over het middendeel. Maar het kan ook zijn dat het moest dienen voor *Fluitconcert 3*, dat er overigens nooit is gekomen.

Ongeveer vijf weken na Mozarts aankomst in Mannheim, in het najaar van 1777, reikte zijn vriend en fluitist Wendling hem een opdracht door van de amateur fluitist Dejean met de woorden: “*onze Indiër is een merkwaardige man, hij is bereid om je 200 florijnen te geven wanneer je drie kleine, eenvoudige en korte concerten en een paar kwartetten voor fluit schrijft.*”

In een brief aan zijn vader vertelt Mozart over deze prinselijke opdracht. Mozart omschrijft de ‘Indiër’ als “*een Nederlander die van eigen middelen leeft, die alle vormen van kennis opzoekt en een grote vriend en bewonderaar van me is.*” Elders noemt hij hem “*de waarachtige filantroop.*”

“Drie kleine, eenvoudige en korte concerten en een paar kwartetten” – los van het feit dat het *Concerto in G KV 313* noch eenvoudig, noch kort is, zou men kunnen menen dat dit een simpele opgave was voor Mozart. Maar zijn eerste grote liefde voor, zijn volledige betovering door Aloysia Weber bemoeilijkte de omstandigheden waaronder hij werkte. Het onvermijdelijke gebeurde: de opdracht was een last die nog werd verzwaard door de voortdurende aansporingen tot plichtsbesef van zijn vader.

Het eerste werk dat hij voltooide, op 25 december 1777, was het *Fluitkwartet in D KV 285*. Met de resterende composities vlotte het minder. Aloysia Weber eiste alle aandacht op. Onder tijdsdruk, omdat Dejean 15 februari naar Parijs zou vertrekken, werden het eerste *Fluitconcert in G KV 313* en twee verdere kwartetten voltooid. Maar in de haast was er geen tijd om de partituur te laten kopiëren, dus kreeg Dejean de originelen mee.

Mozart kreeg een beetje last van een slecht geweten dat hij Dejean met zo weinig afscheeptte. Om tot op zekere hoogte zijn gezicht te redden, arrangeerde hij het hoboconcert dat hij een paar maanden eerder in Salzburg voor Giuseppe Ferlendis had gecomponeerd en waarmee beiden groot succes hadden. Om het voor de fluit geschikt te maken, transponeerde hij het van do groot naar re groot en voegde hij in het eerste deel grote sprongen toe die voor de behendige fluit beter liggen dan voor de hobo.

Ongelukkig genoeg had net de hoboïst Friedrich Ramm in Mannheim tijdens een aantal uitvoeringen furore gemaakt met het oorspronkelijke hoboconcert. Dat had Dejean meteen door, dus betaalde hij Mozart slechts 96 florijnen, minder dan de helft van het overeengekomen bedrag.

Om zich tegenover zijn vader te verantwoorden, moest Mozart zich in allerlei bochten wringen. Als excuus bedacht hij de bekende smoes over de fluit: “*een instrument dat ik niet kan uitstaan*”. Toch zijn we ook vandaag nog dankbaar voor de vele fraaie fluitpartijen, ook die uit de pianoconcerti uit zijn latere Weense jaren.

Het *Pianoconcert nr. 8 in C-groot, K. 246*, of *Lützow Concert* componeerde Mozart in april 1776, in hetzelfde jaar als de *Haffner Serenade (K. 250)*. Gravin Antonia Lützow, 25 of 26 jaar oud, tweede vrouw van Johann Nepomuk Gottfried Graf Lützow, de commandant van de vesting Hohensalzburg, was een goede pianiste. Het solowerk is niet erg veeleisend, maar vereist wel behendigheid. Mozart speelde het concerto in Mannheim en München op 4 oktober 1777, en gebruikte het als lesmateriaal. Er zijn drie verschillende cadensen bewaard gebleven van verschillende moeilijkheidsgraad, die tegemoet komen aan de capaciteiten van uitvoerders van studentenniveau tot professional: één voor twee piano's.

Biografieën

Il Gardellino

Net zoals de bonte distelvink, heeft Il Gardellino een unieke klank die onnavolgbaar en onbeschrijfelijk is. De sound vloeit voort uit meer dan 30 jaar musiceren, opnamen verzorgen en concerteren. Sinds 1988 slaat dit gereputeerde periode-orkest zijn veelkleurige vleugels uit om de wereld te verwonderen met bezielde producties en boeiende ontmoetingen. Zowel in binnen- en buitenland is deze hechte groep van muzikanten heel graag gezien: Concertgebouw Brugge, BOZAR, deSingel, AMUZ, Concertgebouw Amsterdam, Festival de Saintes, Festival Oude Muziek Utrecht, Innsbruck Festival, Palacio de las Bellas Artes Mexico City, LG Arts Center Seoul, Melbourne International Arts Festival,...

De naam is ontleend aan de virtuoze distelvink uit Vivaldi's gelijknamig concerto. Wat 30 jaar geleden nog gold als een ludieke metafoor, zit nu vervat in de identiteit van dit internationaal gelauwerd Belgisch orkest: spelenderwijs, met een onbevangen blik en gewapend met een waaier aan kleur en diversiteit de ervaring, ambacht en passie aan het publiek én de volgende generaties muzikanten doorgeven.

Of het nu groots opgezette meesterwerken of vergeten) repertoire van minder bekende componisten (onder impuls van Peter Van Heyghen), de methodiek en het einddoel van Il Gardellino en zijn bezielers Marcel Ponseele en Jan De Winne blijven altijd dezelfde: streven naar de allerhoogste kwaliteit en het publiek verrassen en ontroeren met composities van Monteverdi tot Mozart en van Rosenmüller tot Rolle. De lokroep om te blijven innoveren is sterker dan ooit: in cross-overprojecten met o.a. jazztrompettist Jean-Paul Estiévenart, choreografe Femke Gyselinck, regisseur Tom Goosens en zanger Raymond van het Groenewoud worden nieuwe paden bewandeld.

Het broeierige nest van Il Gardellino wordt bevolkt met partners, artiesten en gelijkgestemden die hetzelfde lied zingen. De samenwerking met verschillende platenlabels resulteerde in talrijke awards en onderscheidingen. Samen met Olga Pashchenko scheerde het recent hoge toppen met de eerste opnames en concerten van de pianoconcerti van Mozart in het kader van een integrale uitvoeringsreeks voor Alpha Classics. Voor het grote vocale repertoire wordt structureel samengewerkt met het Vlaams Radio Koor. Het fysieke nest van Il Gardellino ligt in hartje Brussel, en fungeert als brug naar de wereld. Het kantoor in het Koninklijk Conservatorium Brussel vormt dan ook de ideale landingsplek na binnen- of buitenlandse tournees.

'Met deze opname is het helemaal bingo, want het energiek en saakvol musicerende Il Gardellino, geleid door detaillist Peter Van Heyghen, isot het potentieel van dit parteltje volledig in:[...]

— De Standaard, bespreking opname van het Requiem van Jommelli | 20.04.'20— NDR

Olga Pashchenko

Olga Pashchenko (Moskou, 1986) treedt over de hele wereld op als solist, kamermusicus en met belangrijke orkesten. Sinds 2014 is ze artist in residence bij het Beethoven Haus Bonn. ook is ze vaak te gast op festivals, zoals het Festival Oude Muziek Utrecht, waar ze in 2014 en 2016 artist in residence was.

Olga Pashchenko studeerde in 2010 cum laude af aan het Conservatorium van Moskou, waar ze klavecimbel studeerde bij Olga Martynova, fortepiano en moderne piano bij Alexei Lubimov en orgel bij Alexei Shmitov. Ze vervolgde haar studie in het masterprogramma bij Alexei Lubimov (historische toetsinstrumenten) en Konstantin Zenkin (waar ze master-research deed over het onderwerp '*Modern vision of the specifics of interpretation of keyboard music from 15th to 19th century*'). In 2013 en 2014 behaalde ze haar masterdiploma in respectievelijk fortepiano en klavecimbel aan het Conservatorium van Amsterdam, waar ze studeerde bij Richard Egarr en Thérèse de Goede.

Olga heeft vele prijzen gewonnen op concoursen door heel Europa, zoals het International Pianoforteconcours (2010) en het

Klavecimbelconcours (2012, tweede prijs en publieksprijs) van het Musica Antiqua Festival Brugge, het eerste Internationale Pianoforteconcours Schloss Kremsegg (2011); het eerste International Pianoconcours 'Hans von Bülow' (2012); het Internationale Klavecimbelconcours van de Bach-Wettbewerb Leipzig (2014) (tweede prijs en publieksprijs) en het Internationale Geelvinck-concours Amsterdam (2014).

Ze heeft verschillende cd's opgenomen en haar opnamen werden uitgezonden op radio en tv.

Jan De Winne

De Winne studeerde muziek aan de conservatoria van Brugge, Gent en Brussel en werd eveneens licentiaat musicologie en kunstgeschiedenis aan de universiteit van Gent. Hij studeerde verder barokfluit bij Barthold Kuijken.

In 1987 werd hij laureaat (Tweede prijs) van de internationale wedstrijd '*Musica Antiqua*' in het kader van het Festival van Vlaanderen - Brugge. In 2005 en 2008 was hij jurylid voor het internationaal concours barokinstrumenten georganiseerd door dit Festival en in 2006 van de jury ensembles.

Gedurende twee decennia speelde hij in verschillende barokorkesten onder meer: Il Fondamento, Salzburger Barockorchester, Amsterdam Barokorkest, de orkesten van Philippe Herreweghe, waarna hij in 1988, samen met Marcel Ponsele een eigen ensemble, Il Gardellino, oprichtte. Met dit ensemble ondernam hij concertreizen, vaak gekoppeld aan het geven van meesterkursussen, onder meer in Latijns-Amerikaanse landen, Japan, Verenigde Staten, Israël en Rusland. Hij was als solist of met het ensemble ook te gast op belangrijke festivals in Europa (Utrecht, Praag, Innsbruck, Leipzig, enz).

De Winne doceert traverso en kamermuziek aan het conservatorium van Brussel, tot 2004 aan het conservatorium van Lyon en vanaf dat jaar traverso en uitvoeringspraktijk aan het Conservatoire National Supérieur de Musique de Paris.

In zijn atelier in Halle (Vlaams-Brabant) maakt hij ook zelf barokfluiten en klassieke fluiten, wat hem deskundigheid verschaft in de praktische aspecten van het instrument. Sinds 2008 is hij artistiek directeur van het CD label Passacaille.

Musici Il Gardellino

eerste viool	Rodolfo Richter, Jeroen De Beer & Jorlen Vega
tweede viool	Madoka Nakamaru, Michiyo Kondo & Josephine Lanord
altviool	Birgit Goris & Amaryllis Bartholomeus
cello	Octavie Dostaler-Laconde & Phyllis Bartholomeus
contrabas	Hen Goldsobel
fluit	Sebastijan Bereta & Juline Leroux
oboe	Stefaan Verdegem & Nele Vertommen,
hoorn	Bart Aerbeydt & Mark Demerlier

KLASSIEKE MUZIEK IN CCHA

vr 24 mrt 2023

IL GARDELLINO, OLGA PASHCHENKO, PIANOFORTE & JAN DE WINNE, FLUIT
Mozart Pianoconcerti

zo 26 mrt 2023

JULIEN LIBEER SOLO Schubert, impromptus & sonates

zo 26 mrt 2023

SAMUEL HASSELHORN, BARITON & JULIEN LIBEER, PIANO Schubert, Die Winterreise

zo 26 mrt 2023

JULIEN LIBEER KWINTET Schubert, Die Forelle

di 28 mrt 2023

ANTHONY ROMANIUK Perpetuum

vr 14 apr 2023

B'ROCK ORCHESTRA O.L.V MAXIM EMELYANYCHEV & VILDE FRANG, VIOOL

zo 16 apr 2023

OPERA BALLET VLAANDEREN Tristan und Isolde van Richard Wagner

do 20 apr 2023

BRUSSELS PHILHARMONIC & SYLVIA HUANG, VIOOL Mozart, vioolconcerto

zo 23 apr 2023

GHALIA BENALI, ROMINA LISCHKA & VINCENT NOIRET Call to prayer

zo 21 mei 2023

MARCO BEASLEY & FRANCO PAVAN Lieder van passie en wanhoop